

Geachte inwoners, leden van de raad, geacht college,

Voor ons ligt de laatste begroting van dit college en dus ook van onze wethouder van financiën. Vanzelfsprekend is de begroting sluitend, we zijn in Zoeterwoude niets anders gewend. We kunnen concluderen dat wij als Zoeterwoude het goed doen, goed gedaan hebben en ook goed zullen blijven doen. Je zaken voor elkaar hebben is de eerste en belangrijkste voorwaarde om een zelfstandige gemeente te blijven. Wij willen de organisatie en het college feliciteren met deze sluitende begroting en bedanken voor al het werk dat in dit boekwerk is gaan zitten.

Het is ook weer goed om hier in de raadszaal te staan om de beschouwingen uit te spreken, vorig jaar was het een digitaal avontuur, maar dit heeft toch onze voorkeur. De vraag die dan onmiddellijk opkomt is voor hoelang dit weer kan? Experts vragen om een lockdown, de besmettingen lopen op en maatregelen worden getroffen. De verwachting en de wens dat we corona achter ons konden laten is helaas niet uitgekomen. Zoeterwoude en haar inwoners en ondernemers lijken de crisis goed door te komen, maar wij hopen met iedereen dat er toch echt een keer een einde aan de beperkende situaties gaat komen.

Het is zichtbaar in de begroting dat deze raadsperiode op zijn einde loopt vanaf volgend jaar maart begint er een nieuwe ronde met nieuwe kansen en naar alle waarschijnlijkheid ook bedreigingen. Als coalitiepartner kunnen wij tevreden terugkijken op de uitvoering van het coalitieprogramma. Maar we zijn hier vandaag om vooruit te kijken en niet achterom. Voor het CDA is deze beschouwing sinds een week of twee wel extra beladen; wethouder de Gans heeft het wereldkundig gemaakt dat hij aan deze begroting maar een paar maanden uitvoering gaat geven. Daarom is deze begroting 2022 voor ons wel een beetje extra speciaal. Ton, je bent nog niet weg, maar bij deze alvast enorm bedankt voor de afgelopen jaren en in het bijzonder voor de jaren van sluitende begrotingen oftewel als wethouder van financiën.

Een positief meerjarenbeeld, met een dipje in 2023, is iets om trots op te zijn, maar geeft ons niet de gelegenheid achterover te leunen. De herverdeling van het gemeentefonds is een grote donkere donderwolk die langzaam onze kant opdrijft. Geluiden van een korting van 5 euro per inwoner naar nu naar alle waarschijnlijkheid een korting van 105 euro per inwoner maakt het haast onmogelijk om te doen wat we moeten doen en verplicht zijn aan onze inwoners: het verankeren van een stevig en stabiel financieel beleid zonder onnodige lastenverzwaringen. Inwoners van een kleine gemeente hebben net zoveel recht op goede dienstverlening als die van een grotere gemeente, maar de rijksoverheid lijkt hier anders over te denken. We hopen dat het volgende kabinet inziet dat het een discriminerende actie is en de herverdeling nog eens bekeken zal worden en daarmee eerlijker verdeeld zal worden over de Nederlandse gemeenten. De vraag is hoe we dit signaal ook in Den Haag krijgen, wij vermoeden dan ook dat een motie indienen, die hoogstwaarschijnlijk unaniem gesteund wordt, bij de demissionair minister en haar opvolger niet bovenop de stapel zal komen te liggen.

Het CDA vindt het ook onbegrijpelijk dat de hogere overheden nog steeds tegen de trend in het principe "hoe groter hoe beter" blijven hanteren. Gefuseerde ziekenhuizen ontvlechten weer omdat kleinere organisaties toch betere zorg kunnen verlenen en de schaalvoordelen daar niet tegenop kunnen. Ook in het licht van klimaat en duurzaamheid wordt steeds meer duidelijk dat lokaal beter is dan groot of veel of van ver. Koop lokaal, consumeer dichtbij de producent, dat is voor het milieu en de ondernemers beter. Maar waarom is het voor inwoners niet beter om het bestuur lokaal en

dichtbij te hebben? Het staat haaks op geldende trend en ook is al jaren gebleken dat de grotere gemeenten de dienstverlening niet beter op orde hebben dan de kleine gemeenten.

Al in de derde alinea van de begroting valt het woord “ambities”. De ambities uit het coalitieprogramma hebben we onlangs wat bij moeten stellen omdat de ambities uit 2018 ondertussen vrij onbetaalbaar gebleken zijn. Na de verkiezingen zullen wij bij de besprekingen over de te vormen coalitie inzetten op het formuleren van ambities die betaalbaar zijn en passend bij Zoeterwoude. Top 20 is een mooie ambitie, maar dat moet niet betekenen dat door die ambities de lasten voor onze inwoners toenemen. De Zoeterwoudse manier is al jaren een begrip, wij vragen dan ook om hier de Zoeterwoudse manier te hanteren, alles naar schaal en vermogen van de gemeente. Niet voorop lopen, maar doen wat nodig is en het liefst met beproefde methoden, zonder financiële of operationele verrassingen zoals bijvoorbeeld extreem hoge kosten wanneer een verzakt riool hersteld moet worden.

Met de aanstormende energietransitie zullen wij als Zoeterwoude ook heel wat op ons bordje krijgen, want waar is er in Holland Rijnland ruimte voor windmolens en zonnepanelen? Als CDA zullen we hier heel alert op zijn, want wij blijven van mening dat landbouwgrond niet bedoeld is voor zonnepanelen of voor grote windmolens. Onze agrariërs kunnen naast de biodiversiteit, waterbuffering, lokale voedselproductie en een prettige leefomgeving ook veel betekenen voor de kleinschalige energie opwek. Met eigen windmolens van beperkte omvang en zonnepanelen op hun stallen kunnen ze door middel van een postcode roos de buurt voorzien van groene energie.

Ook is het faillissement van het Warmtebedrijf Rotterdam een signaal om het project Warmte Leidse Regio onder een vergrootglas te leggen, omdat we willen voorkomen dat dit project een bodemloze put wordt. Wij hopen van harte dat de Leidse Regio met een betaalbare en passende oplossing komt voor de warmtevraag. Over het project Rijndijk VanGasLos is al veel gezegd hier in de raad, maar ook in de media. Sommige inwoners waren of zijn nog steeds ongerust over de kosten die ze moeten maken of over de eventuele verplichtingen die opgelegd zullen worden. Deze week werd bekend op de klimaattop in Glasgow dat in Europa Nederlanders het minst bereid zijn om aanpassingen in hun leven te maken ten behoeve van de klimaatverandering. Dat is geen best bericht, maar dat geeft wel aan dat ook de lokale overheid goed moet communiceren wat het project inhoudt, wat de gevolgen zijn en wat het doel is. Gezien de verontrustende berichten op social media is dat niet helemaal gelukt. Met de 106.000 euro die voor onder andere communicatie gevraagd wordt kan je niet anders dan denken dat het nu wel goed gaat komen in de komende jaren. Wij vragen ons alleen af of dat niet met minder geld ook lukt, 106.000 euro is een fors bedrag. Duurzaamheid en klimaatadaptie horen hoog op de agenda te staan, ook het komende jaar, alleen hoeven wij het wiel niet opnieuw uit te vinden in Zoeterwoude.

Het lokale herijkte jeugdbeleid zal in 2022 verder doorgevoerd worden, waarbij vermeld wordt dat het gaat om 12 tot 18-jarige die hulp en/of ondersteuning nodig hebben. Wij willen in het kader van jeugdbeleid de acties wat breder trekken het komende jaar. Veilig uitgaan in onze eigen gemeente voor deze doelgroep is een belangrijke voorziening waar wij aandacht voor vragen. Nu onze nieuwe portefeuillehouder jeugd is ingewerkt, vragen wij aandacht voor dit onderwerp en verwachten in 2022 actie op dit gebied. Onlosmakelijk verbonden met jeugd is ook de jeugdoverlast, dit heeft de aandacht van het college en moet wat ons betreft de kop ingedrukt worden. Alleen vragen wij ons af of de overlast wel altijd jeugdoverlast is. Neem nu het JOP aan de Rijndijk, dat is een voorziening voor onze jeugd, echter maakt onze jeugd er geen gebruik meer van. Deze plek is overgenomen door anderen die het gebruiken voor hele andere zaken dan het JOP ooit voor bedoeld is. Daarom verzoeken we nu wederom met klem om hier de “Klaverhal-methode” toe te passen en het JOP te verwijderen. Momenteel dient het JOP niet waarvoor wij willen dat het dient, dus weghalen zal

alleen maar blij inwoners opleveren en geen teleurgestelde jeugd. De jeugd verlangt naar een plaats waar ze wel kunnen hangen, zonder dat deze professionele koeriers hen in de weg zitten. Kortom, opladen, opslaan en samen met de jeugd aan de Rijndijk naar een nieuwe en betere plaats zoeken. Graag geven wij al een voorschot op de definitie van een betere plaats: niet bereikbaar met de auto en in het zicht van de openbare weg. Om onze wens kracht bij te zetten, zullen we hiervoor een motie indienen.

Voor de jongere kinderen kijken we uit naar de herinrichting van de speelplaatsen in Westwoud. We vinden het fijn dat onze wethouder een mogelijkheid gevonden heeft de speelplaats aan de van Alkemadestraat uit de financiële carrousel van het Cultuurhuis te halen en daarmee de toekomst van de speelplaats als speelplaats veilig te stellen, ook al betekent dat er elders dekking gezocht moet worden. Ook geven wij hier graag wat gedachten mee aan het college; de speelplaats aan de Burgemeester Wapstraat is niet de meest gezellige speelplaats van ons dorp met het drukke kruispunt op een paar meter afstand, maar heeft wel een behoorlijke oppervlakte. Het CDA zou het wenselijk vinden om deze speelplaats te verkleinen en de vrijgekomen ruimte te gebruiken om de parkeerdruk in die straat iets te verlichten. Hopelijk zijn er met een kleinere speelplaats ook minder kosten gemoeid en die besparing zou dan weer ten goede kunnen komen aan de grotere speelplaats aan de Van Alkemadestraat.

Kinderen en verkeersveiligheid is ook een combinatie die we nog steeds onderbelicht vinden. Immers, de nieuwe school in het dorp staat er al een aantal jaar en het project Bloemenweide Noord loopt op zijn einde. We hebben al vaker aandacht gevraagd voor de verkeersveiligheid rondom de school en dan voornamelijk de situatie rondom het halen en brengen van de kinderen. Een stap in de goede richting zou het instellen van het beloofde eenrichtingsverkeer zijn, waardoor de fietsende kinderen niet meer te maken hebben met kerende auto's of verkeer vanaf twee kanten. Wellicht kan er ook nagedacht worden over een fietsindicatiestrook als het 1 richtingsverkeer is, waarbij visueel meer ruimte wordt gegeven aan de fietsende kinderen. In dit kader vragen we ook aandacht voor de toekomstige situatie bij de nieuwe Bernardusschool aan de Rijndijk. Iedereen heeft kunnen leren van het proces rondom Het Avontuur, laten we proberen het aan de Rijndijk in 1x goed te doen.

Verkeersveiligheid en Rijndijk zijn twee woorden die weer heel actueel geworden zijn afgelopen jaar. Goed om te lezen dat het college een projectleider op dit project gaat zetten om met belanghebbenden tot maatregelen te komen die de verkeersveiligheid op de Hoge Rijndijk ten goede komt. We roepen op tot duidelijkheid, er is al heel veel over gepraat. Niet alle wensen van omwonenden kunnen mogelijk ingewilligd worden, maar maak nu voor eens en altijd duidelijk wat wel kan en wat niet kan, leg dit vast en zorg dat het geregeld wordt.

Nu onze wethouder afval aangeven heeft na de verkiezingen niet terug te komen ligt er voor het komende jaar toch wel een flinke uitdaging op het gebied van afval. Er is net een verse kracht hier in het gemeentehuis aan de slag om dit beleid handen en voeten te geven. Wij vragen ons af of campagnes het verschil zullen gaan maken bij onze inwoners, want we doen het al bovengemiddeld goed, alhoewel ook hier corona wat roet in het eten gooide. Wel vragen wij aandacht voor de afvalstroom oud-papier, het is duidelijk dat de inzamelaar niet meer met vrijwilligers wil werken en dat er daarom nu een tijdelijke situatie is. Deze tijdelijkheid duurt nu al wel te lang. Wij hebben met elkaar afgesproken dat toen de ondergrondse containers kwamen, we grondstoffen die gerecycled kunnen worden komen halen bij de inwoners en het restafval gebracht moest worden. Glas is hier al heel lang een uitzondering op, maar nu duurt het ondertussen ook al bijna 2 jaar dat oud-papier niet meer opgehaald wordt. Dit is natuurlijk niet een grote stimulans om te blijven scheiden. Ook verwachten wij een alternatief voor de verenigingen die de afgelopen decennia inkomsten genereerde met het ophalen van het oud-papier in opdracht van de gemeente. Deze alternatieven

zouden wel aan alle verenigingen aangeboden moeten worden, gezien iedere vereniging ons even lief is.

Tot slot het sociaal domein, daar gaat het eigenlijk best goed. Natuurlijk kunnen er altijd dingen beter of anders, maar soms moet je constateren dat dingen toch wel gaan zoals je mag verwachten. Wel zijn er een aantal zorgenkindjes:

De regiotaxi verloopt niet altijd goed, zeker de ophaaltijden worden niet altijd nagekomen. Daarbij is nu ook het probleem van personeelstekort gekomen. Niet ideaal, maar voor inwoners wel een goedkope manier van vervoer. Ons verzoek is om eens verder te kijken naar alternatieve vormen van kort vervoer, bijvoorbeeld via vrijwilligers in de buurt, en natuurlijk het project AutoMaatje welke ook een mooie aanvulling zou kunnen zijn. Hoe fijn zou het zijn als we vervoer van huis naar bijvoorbeeld het buurthuis, De Eendenkooi of De Buren zouden hebben .

Ook is er veel gebouwd in Zoeterwoude, waarbij woningen wel levenloopbestendig worden gemaakt, maar wat mist is het sociale stukje: er worden geen gezamenlijke ruimtes meer gebouwd. Volgens het CDA is het belangrijk om niet alleen woningen te bouwen, maar vooral dit te bouwen of aan te passen met het oog op welzijn: gezamenlijke ruimtes waar ook activiteiten of gezelligheidsmogelijkheden zijn. Bijvoorbeeld een ruimte waar samen gegeten kan worden. Bij de komende bouwplannen zou het sociaal domein nadrukkelijker betrokken moeten worden. Vanuit de ouderenorganisaties komt deze oproep ook om niet alleen gelijkvloers te bouwen, maar vooral ook "gemeenschappelijk".

Daarnaast zijn we blij met al die vrijwilligers in het sociaal domein. De werkgroep tegen eenzaamheid en Samen Gezond Zoeterwoude zijn 2 mooie initiatieven die we graag ondersteunen. Duidelijke voorbeelden hoe vanuit de samenleving geprobeerd wordt het welzijn en geluk van inwoners naar een hoger plan te tillen.

Uiteraard vergeten we de Jeugd niet. Met de vernieuwde toegang, zoals eerder benoemd, hopen we de juiste zorg op de juiste plek aan de jeugd te kunnen bieden, waarbij ook steeds duidelijker moet worden wat onder "opvoeding" valt en wat onder jeugdzorg. Het opvoeden en ondersteunen van jeugd is een taak van vele partijen, in eerste instantie van de ouders of verzorgers, maar ook van het sociale netwerk zoals sportclub, school en vrienden. De gemeente is pas aan zet wanneer het sociale netwerk het niet meer kan opvangen. Jeugdhulp zou in een dorp als Zoeterwoude, met een groot sociaal netwerk, eerder uitzondering dan regel moeten zijn. Uiteraard moet er passende hulp zijn voor wie dat nodig heeft.

Volgend jaar zal voor deze raad in het teken staan van verkiezingen, nieuwe raad, nieuw college, nieuw coalitieprogramma en dus ook nieuwe inzichten, compromissen en akkoorden. Maar met deze voorliggende begroting kan iedereen in ieder geval in 2022 aan de slag om weer het beste voor Zoeterwoude te kunnen betekenen. Voor en na de verkiezingen zal er meer kleur gegeven worden aan de verschillende richtingen die we uit willen. We gaan ervan uit dat we gezamenlijk, raad en college, op tenminste 1 onderwerp wel dezelfde richting op willen blijven gaan: een zelfstandige gezonde gemeente!